

Διάγραμμα Μαθήματος

Κωδικός Μαθήματος	Τίτλος Μαθήματος	Πιστωτικές Μονάδες ECTS
EDUG-529	Νοητική Υστέρηση - Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος	10
Προαπαιτούμενα	Τμήμα	Εξάμηνο
EDUG-521	Παιδαγωγικών Σπουδών	Χειμερινό
Κατηγορία Μαθήματος	Γνωστικό Πεδίο	Γλώσσα Διδασκαλίας
Επιλογής	Ειδική Εκπαίδευση	Ελληνικά
Επίπεδο Σπουδών	Διδάσκων	Έτος Σπουδών
2 ^{ος} Κύκλος	Δρ Δημήτρης Στασινός	1ο ή 2ο
Τρόπος Διδασκαλίας	Πρακτική Άσκηση	Συναπαιτούμενα
Εξ Αποστάσεως	N/A	Κανένα

Στόχοι Μαθήματος:

Οι βασικοί στόχοι του μαθήματος είναι οι φοιτητές να:

- Μελετήσουν συστηματικά και σε βάθος τις έννοιες, τη φύση και τις μορφές έκφρασης των νοητικών δυσκολιών/ νοητικής υστέρησης και της διαταραχής αυτιστικού φάσματος.
- Διακρίνουν τις ομάδες παιδιών με νοητικές δυσκολίες/ νοητική υστέρηση στη βάση θεωρητικών μοντέλων ταξινόμησης (ιατρικό και κοινωνικο-ψυχολογικό).
- Εξοικειωθούν με την τριάδα των ελλειμμάτων που διέπουν το φάσμα του αυτισμού εντρυφώντας κατεξοχήν στην ερμηνευτική θεωρία του νου.
- Ενημερωθούν για τους τρόπους μεταχείρισης των παιδιών με νοητικές δυσκολίες/ νοητική υστέρηση ή και με αυτιστικό φάσμα στην οικογένεια και ιδιαίτερα στο σύγχρονο σχολείο στο πλαίσιο της παρεχόμενης συμπεριληπτικής εκπαίδευσης.
- Γνωρίσουν τα πεδία έρευνας μορφών νοητικών δυσκολιών/ νοητικής υστέρησης και αυτιστικού φάσματος ειδικά στα συμπεριληπτικά σχολεία.
- Διεξάγουν έρευνες σε παιδιά με νοητικές δυσκολίες/νοητική υστέρηση ή/και με αυτιστικό φάσμα που φοιτούν σε συμπεριληπτικά σχολεία.

Μαθησιακά Αποτελέσματα:

Μετά την ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές θα είναι σε θέση να:

1. Αποκτήσουν μια συστηματική και σφαιρική γνώση για τη φύση και τη συμπεριφορά των παιδιών με νοητικές δυσκολίες/ νοητική υστέρηση και αυτιστικό φάσμα.

2. Εντοπίζουν με σχετική ευχέρεια και να διακρίνουν ένα παιδί με νοητικές δυσκολίες/ νοητική υστέρηση από εκείνο με αυτιστικό φάσμα και να αντιμετωπίζουν παρόμοιες περιπτώσεις με κατάλληλες τεχνικές και στρατηγικές.
3. Συνεργάζονται με τον Δ/ντή και συναδέλφους του σχολείου καθώς και με το διαθέσιμο υποστηρικτικό προσωπικό (πολυθεματική/διαγνωστική ομάδα) της εκπαιδευτικής περιφέρειας/επαρχίας στην οποία ανήκουν για τη διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου κλινικού προφίλ του παιδιού με νοητικές δυσκολίες/νοητική υστέρηση ή/και με αυτιστικό φάσμα για τη σύνταξη ενός αποτελεσματικού σχεδίου παρέμβασης στο συμπεριληπτικό σχολείο.
4. Αναγνωρίζουν ότι η αναπτυξιακή διαταραχή των νοητικών δυσκολιών/της νοητικής υστέρησης ή/ και του αυτιστικού φάσματος σε παιδιά δεν είναι αναστρέψιμη ούτε και στατική αλλά εξελικτική.
5. Θεωρήσουν την επαγγελματική τους ενασχόληση με παρόμοιες περιπτώσεις παιδιών στο σχολείο ως πρόκληση.
6. Συμμετέχουν σε κοινές πρωτοβουλίες των οικογενειών που έχουν παρόμοιες περιπτώσεις παιδιών αλλά και της τοπικής κοινωνίας για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους.

Περιεχόμενο Μαθήματος:

- Έννοια και ορισμοί νοητικών δυσκολιών/νοητικής υστέρησης και αυτιστικού φάσματος.
- Κριτήρια ταξινόμησης παιδιών με νοητικές δυσκολίες/ νοητική υστέρηση (ιατρικό μοντέλο και κοινωνικο-ψυχολογικό μοντέλο).
- Η τριάδα ελλειμμάτων του αυτιστικού φάσματος, μορφές και θεωρίες ερμηνείας του.
- Αίτια και συχνότητα νοητικών δυσκολιών/νοητικής υστέρησης και αυτιστικού φάσματος.
- Μεταχείριση και διδασκαλία παιδιών με νοητικές δυσκολίες/νοητική υστέρηση ή/και με αυτιστικό φάσμα στο συμπεριληπτικό σχολείο (inclusive school).
- Η συνύπαρξη νοητικών δυσκολιών/νοητικής υστέρησης και αυτιστικού φάσματος .
- Χρήση λογισμικών και οπτικο-ακουστικών μέσων στη διδασκαλία και μεταχείρισή τους.
- Η διασφάλιση ποιότητας ζωής σε παιδιά με νοητικές δυσκολίες/ νοητική υστέρηση ή/και με αυτιστικό φάσμα και η συμβολή του εκπαιδευτικού, της οικογένειας και της τοπικής κοινωνίας στον τομέα αυτό.
- Εποικοδομητική συνεργασία με οικογένειες.

Μαθησιακές Δραστηριότητες και Διδακτικές Μέθοδοι:

Διάλεξη, αυτοανάλυση της συμπεριφοράς, βιωματικά σεμινάρια, εργαστήρια, ατομική και ομαδική εργασία, ατομική ανατροφοδότηση, παρουσίαση-ανάλυση περιπτώσεων/ερευνών, επισκέψεις σε συνηθισμένα σχολεία με ειδικές σχολικές μονάδες, χρήση σχετικού βίντεο και συζητήσεις.

Μέθοδοι Αξιολόγησης:

Διαμορφωτική αξιολόγηση, ανατροφοδότηση, ατομική έρευνα, συλλογική εργασία, παρουσιάσεις, συζητήσεις, τελικές εξετάσεις γράφοντας υλικό με κλινικό ή/και διδακτικό περιεχόμενο (σχεδιασμός ενός μαθήματος διδασκαλίας με υλικό).

Απαιτούμενα Διδακτικά Εγχειρίδια και Βιβλιογραφία:

Τίτλος	Συγγραφέας	Εκδοτικός Οίκος	Έτος	ISBN
Intellectual Disability: Understanding Its Development, Causes, Classification, Evaluation, and Treatment	James C. Harris.	Oxford University Press	2006	9780195178852
Deinstitutionalization and People with Intellectual Disabilities: In and out of Institutions	Johnson, K. & Traustadóttir, R.	Jessica Kingsley Publishers	2005	9781846421341
Η Ειδική Εκπαίδευση 2020plus	Στασινός, Δ.	Παπαζήσης	2016	9789600227857

Προτεινόμενα Διδακτικά Εγχειρίδια και Συμπληρωματική Βιβλιογραφία:

Τίτλος	Συγγραφέας	Εκδοτικός Οίκος	Έτος	ISBN
Γενετικά σύνδρομα νοητικής καθυστέρησης. Αναπτυξιακή και εκπαιδευτική προσέγγιση	Αλευριάδου, Α. & Γκιαούρη, Σ.	Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών	2009	9789601218465
Ψυχοκοινωνική ανάπτυξη παιδιών με νοητική αναπηρία και	Αλευριάδου, Α. & Γκιαούρη, Σ.	en-tiposis	2011	

σύνδρομο Down: Ανίχνευση δυσκολιών και προτάσεις παρέμβασης				
Peer-Mediated Pivotal Response Treatment for Young Children With Autism Spectrum Disorders A Systematic Review	Boudreau, A. M., Corkum, P., Meko, K., & Smith, I. M.	Canadian Journal of School Psychology, 30(3), 218-235	2015	
Pivotal response treatment for children with autism spectrum disorder: a systematic review of research quality	Cadogan, S., & McCrimmon, A. W.	Developmental Neurorehabilita tion, 18(2), 137- 144. doi: 10.3109/17518 423.2013.8456 15	2015	
Handbook of autism and pervasive developmental disorders	Coen, D.J. & Volkmar, F.R.	John Wiley	1997	0471532428
Αυτισμός και διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές	Γενά, Α.	Αυτοέκδοση	2002	9789609184601

We're People First: The Social and Emotional Lives of Individuals with Mental Retardation	Elaine E. Castles.	Praeger Publishers	1996	0275952436
Σύνδρομο Asperger. Ένας πρακτικός οδηγός για δασκάλους	Cumine, V., Leach, J., Stevenson, G. (Μτφρ.: Β. Παπαγεωργίου, Β. Νταφούλης)	Ελληνική Εταιρεία Προστασίας Αυτιστικών Ατόμων	2000	
Asperger syndrome and high-functioning autism	Gillberg, C.	British Journal of Psychiatry, 172, 200-209	1998	
Διάγνωση: «ΑΥΤΙΣΜΟΣ». Μια αληθινή ιστορία αυτιστικού ατόμου	Grandin, T. & Scariano, M. (Μτφρ.: Υ. Τσουπαροπούλου).	Ελληνικά Γράμματα	1995	9789603440796
Personality and Motivational Differences in Persons with Mental Retardation	Harvey N. Switzky	Lawrence Erlbaum Associates	2001	1135685800
Αυτισμός. Σύγχρονη ψυχολογική θεώρηση (2η έκδοση)	Happé, F. (Μτφρ.- επιμ. Δ Στασινός)	Gutenberg	2003	9789600107685
Theory of mind in autism	Happé, F., & Frith, U.	Plenum Press	1995	

Issues in the developmental approach to mental retardation	Hodapp, R.M., Burack, J.A., & Zigler, E.	Cambridge University Press	1990	0521346193
Η εκπαίδευση παιδιών και νεαρών ατόμων με αυτισμό (Οδηγός Ειδικής Εκπαίδευσης, No 10 UNESCO 1997)	Jordan, R. Μπρ.: Ι. Καφαντάρης).	Ελληνική Εταιρεία Προστασίας Αυτιστικών Ατόμων	2000	9608633621
Οι ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες των παιδιών με αυτισμό. Δεξιότητες μάθησης και σκέψης	Jordan, R. & Powel, S. Μπρ.: Όλγα Παϊζη, επιμ. Φωτεινή Ζαφειροπούλου).	Ελληνική Εταιρεία Προστασίας Αυτιστικών Ατόμων	2001	
Management of autism in children and young people: summary of NICE and SCIE guidance	Kendall, T., Megnin-Viggars, O., Gould, N., Taylor, C., Burt, L. R., & Baird, G.	British Medical Journal, 347. doi: 10.1136/British Medical Journal	2013	
Educating exceptional children	Kirk, S. A., Gallagher, J.J., & Anastasiow, N.J.	Boston: Houghton Mifflin Company	2000	9781285451343
A systematic review of the treatment of fears and phobias among children with autism	Lydon, S., Healy, O., O'Callaghan, O., Mulhern, T., & Holloway, J.	Review Journal of Autism and Developmental Disorders, 2(2), 141-154	2015	

spectrum disorders				
Systematic review of intervention research with adolescents with autism spectrum disorders	McDonald, T. A., & Machalicek, W.	. Research in Autism Spectrum Disorders, 7(11), 1439-1460. doi: http://dx.doi.org/10.1016/j.rasd.2013.07.015	2013	
Parent-mediated early intervention for young children with autism spectrum disorders (ASD)	Oono, I. P., Honey, E. J., & McConachie, H.	Evidence-Based Child Health: A Cochrane Review Journal, 8(6), 2380-2479	2013	
Overview of meta-analyses on early intensive behavioral intervention for young children with autism spectrum disorders	Reichow, B.	Journal of Autism and Developmental Disorders, 42, 512-520.	2012	
Social skills groups for people aged 6 to 21 with autism spectrum disorders (ASD)	Reichow, B., Steiner, A. M., & Volkmar, F.	Cochrane Database of Systematic Reviews, Issue 7. Art. No.: CD008511. DOI: 10.1002/14651858.CD008511.pub2	2012	
Efficacy of Behavioral Interventions for Young	Romanczyk, R. G., Callahan, E. H., Turner, L. B., & Cavalari, R. N.	Review Journal of Autism and Developmental	2014	

Children with Autism Spectrum Disorders: Public Policy, the Evidence Base, and Implementation Parameters		Disorders, 1(4), 276-326		
Evidence update: Autism spectrum disorder	Smith, T., & Iadarola, S.	Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology, 44(6), 897–922, 2015. doi: 10.1080/15374416.2015.1077448	2015	
Pivotal Response Treatment for Children with Autism Spectrum Disorders: A Systematic Review	Verschuur, R., Didden, R., Lang, R., Sigafoos, J., & Huskens, B.	. Review Journal of Autism and Developmental Disorders, 1(1), 34-61	2013	
Therapies for children with autism spectrum disorders – Behavioral interventions update.	Weitlauf, A., McPheeters, M., Peters, B., Sathe, N., Travis, R., Aiello, R., Warren, Z.	(Prepared by the Vanderbilt Evidence-based Practice Center under Contract No. 290-2007-10065-I.) AHRQ Publication No. EHC-2013-09-0038.R1. Rockville, MD: Agency for Healthcare Research and Quality	2014	

Autism Diagnostic Interview, Revised (ADI-R)	Western Psychological Services	Author	2006	
Το αυτιστικό φάσμα. Ένας οδηγός για γονείς και επαγγελματίες	Wing, L. Μετάφραση: Π. Πρώιος	Ελληνική Εταιρεία Προστασίας Αυτιστικών Ατόμων	2000	